AZ ÉRTÉKMENTÉS SZENVEDÉLYE

Jelenkori magángyűjtemények kiállítása, Iparművészeti Múzeum, 2008. január 21.

1907-ben az Iparművészeti Múzeum akkori főigazgatója, Radisics Jenő ún. amateur kiállítást rendezett. Az akkori szóhasználattal élve az „amateur" kifejezés műgyűjtőt jelentett. A főigazgató szándékai szerint a kiállítás válogatást nyújtott a korabeli budapesti magángyűjteményekből. Ugyan nem minden jelentős magángyűjtő szerepelt, de mégis átfogó kép rajzolódott ki a korabeli műgyűjtésről, az arisztokrata műkincsektől a polgári otthonokban rejtekező alkotásokig. A múzeum zsúfolásig megtelt a több ezer darab műalkotással, melyek között porcelánok, ezüstök voltak a legnagyobb számban, de a legkülönfélébb iparművészeti alkotások helyet kaptak.

Száz év elteltével az Iparművészeti Múzeum ismét egy hasonló körképet szeretne bemutatni jelenkorunk iparművészeti jellegű műgyűjteményeiből. Ezúttal 66 gyűjtő majd' 600 műalkotással szerepel. A nagy érdeklődésre való tekintettel szeretnénk hagyományt teremteni, időszakonként lehetőséget adva a magángyűjtők bemutatkozásának. Érdekes az is, hogy össze lehet vetni a száz évvel ezelőtti kiállítás anyagát a jelenkorival: mennyiben változtak, alakultak a gyűjtési szokások. Mi volt egykor az érték, és mit jelent ma ez a fogalom? A rendszerváltást követően rohamosan jöttek létre a magángyűjtemények, gyakran vagyonteremtő, kincstár-jellegű akarattal, máskor az egykorvolt alkotások, elfeledett emlékek újrafelfedezésének szándékával és élményével. A műgyűjtés azonban természetesen nemcsak vagyongyarapítást jelent, hanem szélesebb értelmezésben értékteremtő és értékmentő tevékenység. Innen a kiállítás címe: „Az értékmentés szenvedélye."

A kiállítás koncepciója eltér a 100 évvel ezelőttitől. Akkor Radisics Jenő az egyes gyűjtőket, gyűjteményeket név szerint csoportosítva mutatta be; ma sajnálatos módon a gyűjtők nagy része nem vállalta névvel a bemutatkozást. Emiatt, és mivel nagyon sok a vegyes gyűjtemény, nem lett volna igazán célszerű az egyes gyűjtők anyagát egy csoportban bemutatni. Nem gyűjtők szerint, hanem főbb gyűjtési területek szerint csoportosítjuk a műtárgyakat, ez részben korszakok szerinti áttekintést jelent, de leginkább mívességek szerinti csoportosítást (szőnyegek, fegyverek, ötvös-, kerámia-, üvegtárgyak, könyvkötések stb.). Néhány határterület is helyet kap a kiállításban (szobrok, érmek). Az alkalmazott grafika területén a kisgrafikák szerepelnek, hiszen a múzeum hatalmas ex libris gyűjteménye révén ez a műfaj beletartozik az Iparművészeti Múzeum gyűjtőkörébe. Így a Kisgrafika Barátok Köre tagjainak is lehetőségük nyílik a bemutatkozásra, s érdekességként jegyzem meg, hogy ez az egyetlen gyűjtőegyesület, mely részt vesz a tárlaton. Köszönjük a résztvevők szíves közreműködését, és a KBK titkárának, Palásthy Lajosnak a szervezőmunkát.

Andreas Raub: Bábel tornya, C3C5

Kiállító gyűjtők:

Krajcsi Tiborné, Kundermann Jenő, Dr. Lenkey István, Dr. Mayer József, Pittmanné Mikó Ildikó, Rácz Mária, Semsey Andorné, Szanka Rózsa, Szászné Mara, Vermes Júlia

Horváth Hilda

PRIIT VAHER: AZ EX LIBRISTERVEZÉS IGAZI MEGNYUGVÁS

A szakadatlan mindennapi munka ritmusában *Priit Vaher* észt grafikus úgy érezte, valami új hiányzik az életében. Ennek révén talált rá az ex libris világára. Ez volt az, amely megragadta és végül gyűjteni kezdte a könyvjegyeket. Végül is kb. 20 000 lapos gyűjteményt mondhat magáénak. Azt mondja, a mintegy ezer lapos gyűjtemény az ideális.

– Barátom, én komoly pénzt – és lelkesedést – fektettem a gyűjteményem felépítésébe. Ez valóban nem olcsó hobby! Sajnálatos módon az emberek nem értik az ex libris célját. Az antikváriumok sem fognak könyvjegyekkel foglalkozni.

Egyrészt nincs méltányolva az eredeti ex libris értéke. A gyűjtők gyakran elintézik a kérdést azzal, hogy egy nyomtatványüzletben – az eredeti grafika másolatát – veszik meg ahelyett, hogy az eredetit vennék meg a művésztől. Vaher véleménye, hogy azok a művészek akik könyvjegyeket terveznek, legalább 5 év művészeti tanulmányokat folytassanak.

Vaher a munkáinál a metszetet részesíti előnyben. Ez egy munkaigényes, és ezért lassúbb munkamódszer, de mint mondja, a metszés több kihívást jelent az eljárás során. Színeket is

Priit Vaher linómetszete (1983), X3